

**UCHWAŁA NR XIX/167/2020
RADY MIEJSKIEJ W DOBCZYCACH**

z dnia 25 lutego 2020 r.

**w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok.**

Na podstawie przepisu art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz.506 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.) i art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.) **Rada Miejska w Dobczycach uchwala co następuje:**

§ 1. Zatwierdza się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Dobczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Dobczycach

Małgorzata Jakubowska

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY DOBCZYCE
NA 2020 ROK**

URZĄD GMINY I MIASTA DOBCZYCE
Rynek 26, 32-410 Dobczyce
www.dobczyce.pl

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawy prawne Programu.....	4
III.	Diagnoza szkód związanych z używaniem alkoholu i narkotyków.....	4
	1. Opis zjawiska problemów alkoholowych w Polsce.....	5
	2. Ocena stanu problemów alkoholowych w gminie Dobczyce.....	8
	2.1. Sytuacja demograficzna gminy Dobczyce (stan na 31.12.2019 r.)	8
	2.2. Sytuacja demograficzna dot. uczniów w gminie Dobczyce	8
	2.3. Liczbowe zestawienia danych dot. gminy Dobczyce	8
	3. Ocena stanu problemów narkomanii w Polsce.....	15
	4. Ocena stanu problemów narkomanii w gminie Dobczyce.....	17
	5. Wnioski i rekomendacje	19
IV.	Zasoby, które mogą mieć wpływ na ograniczenie problemów uzależnień w gminie Dobczyce.....	21
V.	Ewaluacja Programu	23
VI.	Cele Programu	26
VII.	Źródła finansowania Programu	27
VIII.	Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	27
IX.	Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	28
X.	Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.....	29
XI.	Informacje uzupełniające.....	30

I. WPROWADZENIE

Działania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień na poziomie lokalnym określa Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dobczyce na 2020 rok, zwany dalej „Programem”. Dokument przedstawia zadania własne gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Program jest częścią Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Dobczyce na lata 2014-2020.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii również wymienia katalog zadań, za realizację których odpowiedzialna staje się gmina. Skupiają się one wokół szeroko rozumianej pomocy osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom a także profilaktyce adresowanej do różnych grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

Realizacja tych zadań może odbywać się na podstawie dwu odrębnych programów uchwalanych corocznie lub jednego wspólnego zawierającego zadania z obydwu ustaw. Umieszczenie zadań wynikających z odrębnych ustaw w jednym programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości z nich można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne oraz to, że zadania do realizacji wynikające z tych ustaw mogą być finansowane z tych samych środków. Głównym źródłem pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań jest tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii zadania.

Program jest kontynuacją sprawdzonych już działań, podjętych w latach poprzednich i wzbogacony o nowe zadania, wynikające z aktualnie rozeznaczonych potrzeb. Zakłada stworzenie warunków służących zmniejszeniu szkód społecznych i ekonomicznych związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, zapobieganie przemocy w rodzinie, prowadzenie profilaktyki dla dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu duży nacisk kładzie się na profilaktykę pierwszorzędową, polegającą na niedopuszczeniu do powstawania nowych problemów wynikających z uzależnień poprzez zapewnienie mieszkańcom warunków do kształtowania postaw preferujących trzeźwość oraz działania sportowe i rekreacyjne.

Program został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji w naszej gminie dot. problemów związanych z alkoholizmem i narkomanią oraz wypracowanych opinii i wniosków podczas pracy różnych instytucji oraz organizacji w środowisku lokalnym. Jest dostosowany do specyfiki problemów społecznych gminy i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019, poz. 2365),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2190 ze zm.).

Programy:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r. – (Rozporządzenie RM z dnia 04.08.2016 r. Dz.U.2016 r. poz.1492)
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 z dnia 29 kwietnia 2014 roku (M.P. z 2014 r. poz.445),
3. Małopolski Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2020, przyjęty Uchwałą Nr 3/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 2 stycznia 2014 r.,
4. Małopolski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020, przyjęty Uchwałą Nr 138/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 13 lutego 2014 r.

III. DIAGNOZA SZKÓD ZWIĄZANYCH Z UŻYWANIEM ALKOHOLU I NARKOTYKÓW

Rozwiązywanie problemów uzależnień, jeżeli ma przynieść rzeczywiste efekty, musi być nakierowane na prawidłowe rozeznanie i usuwanie przyczyn powodujących sięganie po alkohol i inne środki psychoaktywne. Diagnoza problemów uzależnień jest podstawą do skonstruowania konkretnej formy i zakresu polityki społecznej w gminie, zawartej w Programie.

Diagnoza opracowana została na podstawie materiałów własnych takich jak: wyniki badań ankietowych oraz na podstawie materiałów uzyskanych z następujących źródeł:

- sprawozdań realizatorów i partnerów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- wyników ankiety Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych G1 - rocznego sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Dobczycach,
- danych uzyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach,
- danych uzyskanych ze szkół z terenu Gminy i Miasta Dobczyce,
- Rekomendacji PARPA na 2020 r. do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

- Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020, przyjętego uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 138/14 z dnia 13 lutego 2014 r.,
- Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014 – 2020, przyjętego uchwałą Nr 3/14 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 2 stycznia 2014 r.,
- danych uzyskanych podczas konsultacji społecznych w ramach projektu „Wzmocnienie mechanizmów konsultacji społecznych w Gminie Dobczyce”, przeprowadzonych w IV kwartale 2013 r. i styczniu 2014 r.,
- Raportu ESPAD „Picie alkoholu przez młodzież - wybrane zagadnienia z badań ESPAD. System Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego”. Remedium Warszawa 2016,
- Raportu badań Fundacji Badań Opinii Publicznej CBOS, 2017 wykonanych dla Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii pod nazwą "Młodzież 2016";
- obliczeń PARPA dot. spożycia alkoholu na jednego mieszkańca w Polsce na podstawie danych statystycznych GUS,
- Narodowego Programu Trzeźwości. Wydawnictwo Fundacji „Signum Magnum”, 2018 r.
- Kondycja psychiczna mieszkańców Polski, Red. naukowa : Jacek Moskalewicz, Andrzej Kiejna, Bogdan Wojtyniak Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2012 ;
- Budowanie Lokalnej Strategii Przeciwdziałania Narkomanii. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Fundacja Praesterno. Warszawa 2018.

1. Opis zjawiska problemów alkoholowych w Polsce

▪ Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z używaniem alkoholu. Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych lub nadużywających alkoholu. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Najpopularniejszym środkiem psychoaktywnym w Polsce jest alkohol. Dane ujęte w podręczniku dla samorządów „Budowanie Strategii Przeciwdziałania narkomanii” mówią, że 86% dorosłych mieszkańców Polski deklaruje, że piło alkohol. Po alkohol najczęściej sięgają osoby w wieku 18-34 lata, najrzadziej najstarsi, w wieku 50 lat i więcej. Około 40% potwierdza, że piło alkohol w sposób ryzykowny. Mężczyźni piją ryzykownie częściej niż kobiety. Przynajmniej raz w tygodniu zdarza się to co czwartemu mężczyźnie i co dziesiątej kobiecie.

Szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) opublikowane w 2018 roku w Narodowym Programie Trzeźwości, według których większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Według PARPA w Polsce żyje ok. 650 tys. - 1 mln osób uzależnionych od alkoholu oraz ok 3 mln. osób pijących szkodliwie i ryzykownie. Oprócz osób uzależnionych problem nadużywania alkoholu dotyka osób współuzależnionych (członków rodziny), których jest 4-5 mln w tym. ok. 1 mln dzieci.

Według najnowszych danych GUS spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wynosi 9, 55 litra w 2018 r.

Tabela nr 1. przedstawia sytuację od 2000 r., kiedy to spożycie 100% alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło – 7,12 l. Nastąpił wzrost o 2,43 l w przeciągu 18 lat. W tym okresie uległa zmianie również struktura spożycia alkoholu. Zdecydowanie zwiększa się spożycie wyrobów spirytusowych oraz piwa na rzecz wina i miodów pitnych - co pokazuje tabela nr 2 i wykres nr 1.

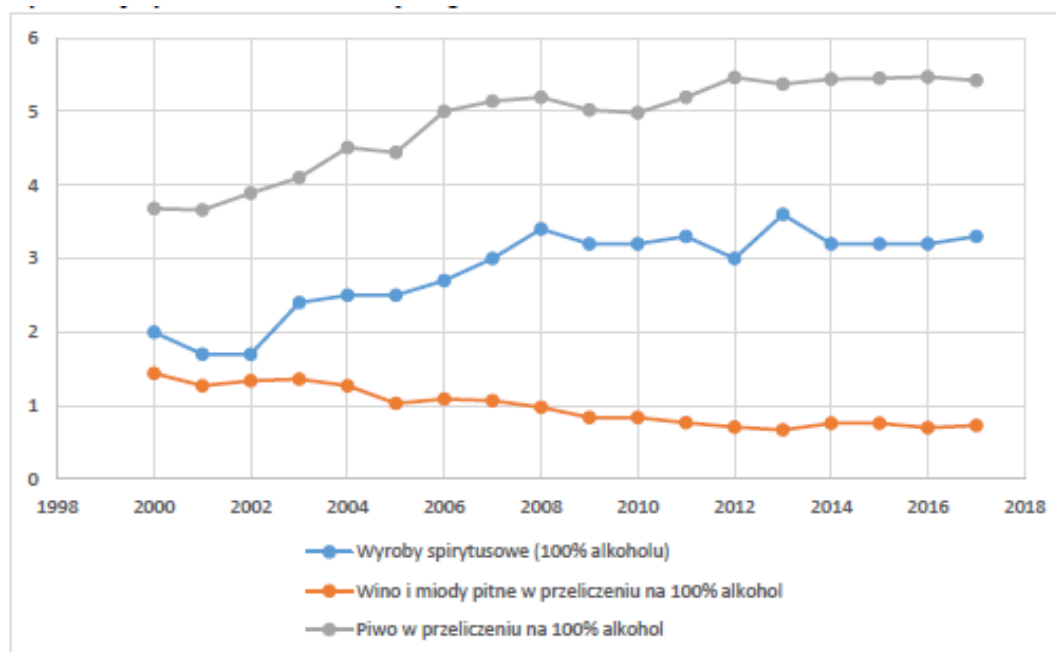
Tabela 1. Spożycie alkoholu w Polsce za lata 2000-2018, średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu:

Lata	Średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu:
2000	7,12
2001	6,63
2002	6,93
2003	7,86
2004	8,28
2005	7,97
2006	8,79
2007	9,21
2008	9,58
2009	9,58
2010	9,58
2011	9,58
2012	9,58
2013	9,58
2014	9,58
2015	9,58
2016	9,58
2017	9,58
2018	9,58
2019	9,06

Lata	Średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu:
2010	9,02
2011	9,25
2012	9,16
2013	9,67
2014	9,4
2015	9,41
2016	9,37
2017	9,45
2018	9,55

Źródło: Internet: parpa.pl. statystyki.

Wykres 1. Spożycie alkoholu w Polsce na jednego mieszkańca w latach 2000-2017

Źródło: Internet PARPA.

Odnosząc się do struktury spożycia napojów alkoholowych należy zaznaczyć, że piwo stanowi prawie 60% spożywanego alkoholu w kraju. Jak wskazują powyższe wyniki struktura spożycia alkoholu w przeciągu 18 lat uległa zmianie, zdecydowanie zwiększa się spożycie wyrobów spirytusowych oraz piwa na rzecz wina i miodów pitnych.

Tabela 2. Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2000-2018:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Wyroby spirytusowe	28,30%	25,80%	24,50%	30,50%	30,20%	31,40%
Wino i miody pitne	20,20%	19,20%	19,40%	17,30%	15,30%	12,90%
Piwo	51,50%	55%	56,10%	52,20%	54,50%	55,70%
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wyroby spirytusowe	30,70%	32,6%	35,50%	35,30%	35,5%	35,7%
Wino i miody pitne	12,40%	11,6%	10,30%	9,30%	9,3%	8,3%
Piwo	56,90%	55,8%	54,20%	55,40%	55,2%	56,0%
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wyroby spirytusowe	32,74%	37,2%	34,1%	34,0%	34,2	35,2
Wino i miody pitne	7,73%	7,2%	8,0%	8,0%	7,4	7,8
Piwo	59,54%	55,7%	57,9%	57,9%	58,4	57,8
	2018					
Wyroby spirytusowe	34,6					
Wino i miody pitne	7,5					
Piwo	57,9					

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Internet: parpa.pl. statystyki.

Według badań ujętych w podręczniku dla samorządów „Budowanie Lokalnej Strategii Przeciwdziałania Narkomanii” wynika, że w Polsce najpowszechniej używaną przez dzieci i młodzież substancją psychoaktywną jest alkohol. Wśród młodzieży w wieku 15-16 lat - 83,8% , a wśród 17-18 latków – 95,8 % ma za sobą doświadczenie picia alkoholu.

Wśród młodzieży najpopularniejszym alkoholem jest piwo, następnie wódka, a najmniej popularne jest wino. Odsetki pijących alkohol chłopców i dziewcząt są dość wyrównane.

Wśród badanych 15-16 latków piło 47% dziewcząt i 50,2% chłopców, a wśród 17-18 latków 81,7% dziewcząt i 83% chłopców.

Pomimo zakazu sprzedaży alkoholu do 18 roku życia, niemal połowa badanych 36,6% nie ma problemów z zakupem alkoholu co wskazuje na duże przyzwolenie dorosłych na zakup alkoholu przez nieletnich.

2. Ocena stanu problemów alkoholowych w gminie Dobczyce

2.1.Sytuacja demograficzna gminy Dobczyce (stan na 31.12.2019 r.)

Liczba mieszkańców gminy ogółem wynosi	15 325
w tym: dorosła populacja	11 997
oraz nieletni	3 328

2.2.Sytuacja demograficzna dot. uczniów w gminie Dobczyce (stan na 31.12.2019 r.)

Liczba uczniów w szkołach podstawowych	1 428
Liczba uczniów w zerówkach	178
Liczba przedszkolaków	482
Liczba uczniów w szkole ponadpodstawowej	1 061
Liczba uczniów w szkole muzycznej	135

2.3. Liczbowe zestawienia danych dot. gminy Dobczyce

Dane szacunkowe dot. osób z problemem alkoholowym

Opracowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskaźniki pozwalają szacunkowo określić liczbę mieszkańców gminy Dobczyce mających problemy związane z alkoholem:

- 2% dorosłej populacji ok. 240 osób uzależnionych od alkoholu
- 5-7% dorosłej populacji ok. 560 – 840 osób pijących szkodliwie alkohol
- 4% całej populacji ok. 613 osób współuzależnionych
- 4% populacji nieletniej ok. 133 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Skala problemów społecznych, w tym alkoholowych wykazanych przez Policję

Tabela 3. Liczba zdarzeń mających związek z alkoholem, wykazanych przez Policję w Dobczycach.

Rodzaj problemu	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kradzieże, rozboje, włamania	101	70	64	48	47	41	25	16	55
Interwencje w przypadkach przemocy w rodzinie, w tym: mających związek z alkoholem	118 większość (brak dokładnych danych)	77 77	8 8	38 38	151 większość (brak dokładnych danych)	140 większość (brak dokładnych danych)	173 większość (brak dokładnych danych)	170 większość (brak dokładnych danych)	144 około połowa, (brak dokładnych danych)
Zdarzenia drogowe, w tym: mające związek z alkoholem	156 (w tym kolizje) 5	105 (w tym kolizje) 5	brak danych	117 w tym 25 wypadków 1	107 2	141 w tym 26 wypadków brak danych	169 tym 24 wypadki 3	126 tym 20 wypadków 6	125 tym 26 wypadków 6
Zatrzymane prawa jazdy, w tym: mające związek z alkoholem	58 (teren całego komisar.) 40 (gm. Dobczyce)	57 (teren całego komisar.) 56 (teren całego komisar.)	36	17	29	38	15	14	20
Czyny karalne popełnione przez nieletnich, w tym: mających związek z alkoholem	8 (teren całego komisar.)	11 (teren całego komisar.)	0	10	1	5	7 + 13 wykroczeń - mających związek z alkoholem	11 + 7 wykroczeń - mających związek z alkoholem	3
Niebieskie Karty.	18	28	42	38	52	47	32	19	45
Wnioski Skierowane do Sądu.	55	88	283★	137		25	42	24	
Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	brak danych	brak danych	brak danych	61	14	11	28	10	13

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Uzależnień na podstawie danych z Policji w Dobczycach.

★ W 2013 roku Policja skierowała łącznie 283 wnioski do Sądu, w tym 20 spraw miało związek z alkoholem. Policja w Dobczycach nie prowadziła takich statystyk, były one dostępne w KPP Myślenice dla całego Powiatu.

Dane wykazane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach.

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej z uwzględnieniem pomocy dla rodzin z problemem alkoholowym.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem	303	347	356	376	344	342	318	319	307
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemu alkoholowego	7	16	11	13	13	14	13	12	10

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Uzależnień na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobczycach.

Tabela 5. Dane dotyczące działań GKRPA w Dobczycach.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób, co do których GKRPA podejmowała działania (osoby uzależnione lub współuzależnione)	101	110	102	101	123	126	105	131	127
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	12	11	11	12	9	8	10	10	6
Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	57	53	52	58	55	57	58	51	50
Liczba wydanych postanowień o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	31	25	47	29	51	22	31	22	24

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.

Tabela 6. Liczba osób korzystających ze wsparcia w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, w Punkcie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Grupy AA "Zapora" Dobczyce.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób, które korzystały z usług psychologicznych, w tym : liczba osób, które korzystały ze stałej opieki	103	135	105	153	86	101	98	91	69
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej z powodu przemocy	22	16	31	30	28	50	30	52	54
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej i prawnej organizowanej przez OPS dla ofiar przemocy domowej	14	16	17	8	7	5	13	25	12
Liczba osób, które korzystały z pomocy psychologicznej i prawnej organizowanej przez OPS dla ofiar przemocy domowej		46	24	43	41	36	42	37	32

Średnia liczba osób korzystających z wsparcia Grupy AA „Zapora” Dobczyce: - uzależnionych (1x w tygodniu), - w mitingach otwartych (1x w m-cu)					20	21	20	20	20
					35	35	35	35	35

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobzyczach.

Wśród osób zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego ze względu na specyfikę problemów, można wyróżnić: osoby nadużywające alkoholu, osoby współuzależnione, osoby przeżywające różne problemy i trudności osobiste z powodu problemu alkoholowego w rodzinie, młodzież w okresie dorastania z trudnościami psychologicznymi typowymi dla wieku oraz osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Od 2012 roku zostały uruchomione zintegrowane, specjalistyczne działania dla ofiar przemocy domowej (prawnik, psycholog, pracownicy socjalni, policjanci, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, GKRPA).

Dane uzyskane ze szkół :

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów i pedagogów szkół podstawowych wynika, że w 2019 r. wśród uczniów nie było odnotowanych przypadków związanych ze spożywaniem alkoholu na terenie szkoły. Było zgłoszenie, że o okresie wolnym od nauki, poza terenem szkoły uczniowie starszych klas pili alkohol - 1 przypadek.

Dla porównania w latach ubiegłych odnotowano następująco: w 2018 r. - dot. 10 gimnazjalistów, w 2017 r. – 1 przypadek, w 2016 r. - 0 przypadków, 2015 r. - 0 przypadków w 2014 r. - 0 przypadków, 2013 r. – 1 przypadek, w 2012 r. - 0 przypadków, w 2011 r. – 11 przypadków, w 2010 r. - 1 przypadek.

W 2019 r. szkołach zostały przeprowadzone ankiety, z których wynika, że:

- 75 % uczniów przyznało, że nigdy nie piło alkoholu. Dla porównania: w 2016 r. -70,5%, w 2014 r. -36,4%),
- 16 % uczniów próbowało alkoholu. Dla porównania: w 2016 r. – 26,4% , w 2014 r. – 62,1%,
- Przyczyny sięgania po alkohol to: namowa kolegów – 12,9%, ciekawość – 5,3%, wzorce w rodzinie – 5,3%, samotność- 1,5%. Większość uczniów podało, że nie pije- wykres nr 3.
- Umiejętność odmawiania picia alkoholu: 80,3% uczniów potrafi odmówić, 13,6% przyjmuje propozycje, gdyż nie potrafi odmówić, 5,3% chętnie się zgadza na propozycję i oczekuje propozycji.
- Najczęstszymi niepożądanymi zjawiskami, których doświadczają uczniowie to: przemoc słowna, agresja i dyskryminacja. Spożywanie alkoholu lub używanie narkotyków nie są częstymi zjawiskami, których doświadczają badani uczniowie - co obrazuje wykres nr 2.

Wykres nr 3. Przypadki doświadczane przez uczniów szkół podstawowych na terenie Dobczyc.

Źródło: opracowanie SP Nr 2 Dobczyce.

Z danych uzyskanych ze szkoły ponadgimnazjalnej wynika, że w 2019 r. były 2 przypadki związane z pićm alkoholu przez uczniów. Dla porównania: w 2018 r.- 0 przypadków, w 2017 r. - 5 uczniów miało kłopoty w związku z pićm alkoholu: 2 przypadki na terenie szkoły, 3 przypadki poza szkołą, w 2016 r. - 0 przypadków, w 2015 r. - 6 przypadków pićcia alkoholu przez uczniów, sprawa została zgłoszona na Policję, w 2014 r. – 1 przypadek, w 2013 r. – 1 przypadek, w 2012 r. – 1 przypadek, w 2011 r. – 2 przypadki.

W szkole ponadgimnazjalnej w 2019 r. zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród pierwszych klas dot. problemów z alkoholem. Z badań wynika, że:

- 19, 21% uczniów nigdy nie piło alkoholu. Dla porównania: w 2017 r. – 20%, w 2015 r.- 20% , w 2013 r. -19 % , w 2012 r. – 11 % , w 2011r. - 12,85%.
- 80,79 % uczniów piło alkohol z czego 70,94% w czasie imprez. Dla porównania: w 2017 r. – 80% z czego 55% w czasie imprez, w 2015 r. 80% z czego 75% w czasie imprez, w 2013r. – 81% z czego 72 % w czasie imprez, w 2012 r. - 81% z czego 78 % w czasie imprez, w 2011r. - 80% z czego 75 % w czasie imprez.

Jeśli chodzi o rodzaje spożywanego alkoholu to badanie pokazuje, że:

- 30,54% - piwo, Dla porównania: w 2017 r. - 38%, w 2015 r. - 40% , w 2013 r. - 55%, w 2012 r. – 30 % , w 2011r. - 32,70%.
- 28,57% - wódka. Dla porównania: w 2017 r. – 10%, w 2015 r. - 17 % , w 2013 r. -20%, w 2012 r. - 27,77% , w 2011 r. - 20,51% .
- 4% to inne alkohole. Dla porównania: w 2017 r.- 1%, w 2015 r. - 7 % , w 2013 r. - 6 % , w 2012 r. - 4 % , w 2011 r. - 7,05%.
- 7,88 % to drinki. Dla porównania: w 2017 r. – 7,88%, w 2015 r. -4%, w 2013 r. - 18 % , w 2012 r. - 12,77%, w 2011 r. - 16,66%.

Podsumowanie.

W 2019 r. były przypadki związane z używaniem alkoholu przez uczniów. W porównaniu z rokiem poprzednim sytuacja lepiej wygląda bo dot. 3 przypadków przy 11 w 2018 r.

Z badań ankietowych wynika, że wśród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej odsetek osób, które piły już lub piją alkohol jest wysoki i to jest wynik niezadawalający, ponieważ dotyczy prawie 81 % badanych. Nadal najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród młodzieży ponadgimnazjalnej jest piwo ok. 31 %, na drugim miejscu wódka – ok. 28 %, następnie drinki – ok. 8 %, inne - ok. 5 %. Na niekorzyść zmienia się struktura spożywanego

napojów alkoholowych. Wzrasta spożycie alkoholu wysokoprocentowego wódki i drinków, spada spożycie piwa i wina.

Znacznie lepiej sytuacja przedstawia się pod tym względem wśród uczniów szkół podstawowych. Od 2011 roku incydenty związane z piciem alkoholu w szkołach podstawowych (wcześniej podstawowych i gimnazjum) wśród uczniów zmniejszył się. Zmiana ta może być wynikiem zastosowanych działań profilaktycznych i interwencyjnych prowadzonych w szkołach. W ostatnich trzech latach zwiększył się odsetek uczniów niepijących, co również jest zjawiskiem pozytywnym. Do spróbowania alkoholu przyznało się mniej uczniów niż w poprzednim badaniu co również jest czynnikiem pozytywnym. Takie trendy zauważalne są od kilku lat.

Dostępność alkoholu:

Tabela 7. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych – gastronomia

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych						Ilość punktów sprzedaży ogółem					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	12	13	10	6	9	10	19	18	21	22	19	21
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	9	4	4	4	6	6						
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	5	6	5	6	2	4						

Tabela 8. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych – sklepy

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych						Ilość punktów sprzedaży ogółem					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	14	22	12	19	13	8	33	33	33	30	32	30
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	9	20	9	18	11	9						
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	9	22	10	19	11	10						

Tabela 9. Zezwolenia jednorazowe

Rodzaj zezwolenia	Ilość zezwoleń wydanych					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
kat. A (do 4,5% alkoholu oraz piwo)	4	11	9	18	24	20
kat B (od 4,5 do 18% alkoholu)	2	3	4	3	1	3
kat. C (powyżej 18% alkoholu)	3	6	4	8	9	9

Tabela 10. Dostępność alkoholu w przeliczeniu liczby mieszkańców na 1 punkt

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży	285	292	276	287	299	300

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Uzależnień w UGIM Dobczyce .

Dochody z tut. opłat za alkohol

Tabela 11. Dochody gminy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kwota za korzystanie z zezwoleń	266 692	346 460	286 604	361 568	296 667	353 783

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Uzależnień w UGIM Dobczyce .

Wg zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać co najmniej 1000 osób.

Wg danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) w Polsce jest cztery razy więcej sklepów z alkoholem niż dopuszcza norma WHO. Średnia dla całej Polski to 273 osoby. PARPA powołuje się na szereg badań, które dowodzą, że racjonalna polityka w zakresie limitowania dostępności alkoholu przekłada się na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców. Dużo sklepów z alkoholem to gwałtowny wzrost spożycia i wzrost przestępczości tak mężczyzn jak i kobiet. Analizy pokazują, że każda złotówka z tzw. korkowego to cztery złote wydane później na leczenie odwykowe, straty spowodowane przez nietrzeźwych itp.

Przeprowadzone w latach ubiegłych konsultacje z mieszkańcami Dobczyc, wskazywały, że największa ilość zgłaszanych problemów dotyczyła punktów sprzedaży detalicznej, szczególnie sklepów całodobowych. W takich miejscach najczęściej dochodzi do łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poprzez spożywanie alkoholu bezpośrednio przed sklepem, czy też sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym lub nieletnim.

Podsumowanie

W gminie Dobczyce na jeden sklep z alkoholem przypada 300 osób. Jest to lepszy wskaźnik od średniej w kraju, ale dostępność do sklepów z alkoholem jest zbyt wysoka, gdyż nadal przekracza ponad trzykrotnie standardy WHO. Niezmiernie ważnym elementem długofalowej polityki lokalnej powinny być zmiany w tym zakresie, prowadzące do zmniejszenia dostępności alkoholu przy równoczesnym rozważeniu sytuacji przedsiębiorców już posiadających zezwolenia. W dniu 18 lipca 2018 r. zostały uchwalone przez Radę Miejską limity zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Kolejnym ważnym elementem winno być rozważenie ograniczenia sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych oraz zwiększenie odległości punktów sprzedaży od obiektów chronionych ustawowo, jak np. szkoły, przedszkola.

Ponadto, musi być wzmocnienie przestrzegania przepisów prawa przez podmioty zajmujące się sprzedażą detaliczną alkoholu, jak również jego egzekwowanie przez służby do tego uprawnione. Za sprzedaż alkoholu nieletnim, osobom w stanie nietrzeźwości oraz sprzedaż alkoholu na kredyt lub pod zastaw grożą określone sankcje, które należy skutecznie egzekwować.

3. Ocena stanu problemów narkomanii w Polsce

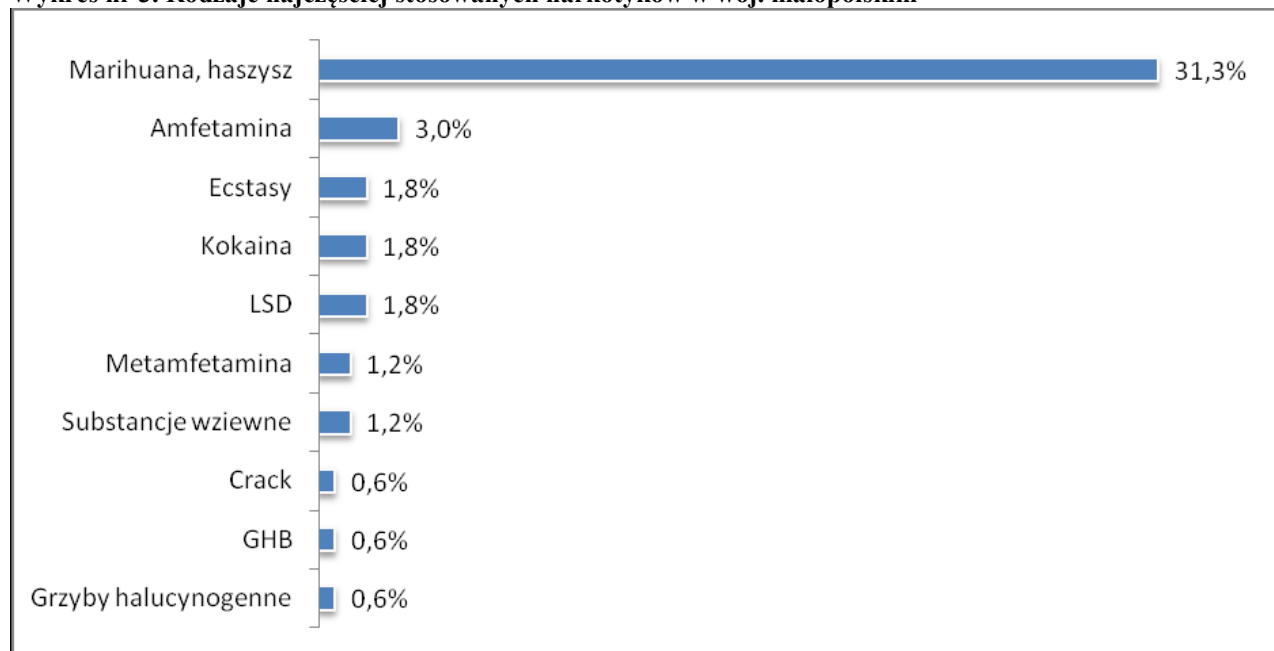
Według badań ujętych w podręczniku dla samorządów „Budowanie Lokalnej Strategii Przeciwdziałania Narkomanii” wynika, że do przyjmowania nielegalnych substancji psychoaktywnych przyznaje się 7,1% Polaków. Po narkotyki sięgają częściej mężczyźni z młodych grup wiekowych 15-34 lata, osoby ze średnim lub wyższym wykształceniem oraz mieszkańcy większych miast. Najbardziej popularnym narkotykiem jest marihuana. Do jej używania kiedykolwiek w życiu przyznaje się 6,6% badanych. W mniejszym stopniu amfetamina - 2%. Szacuje się że w Polsce jest od 61 000 do 110 000 osób problemowo używających przetworów konopi indyjskich. Liczba opioidów jest mniejsza i wynosi od 11 000 do 18 000 osób.

W Polsce 25% młodzieży w wieku 16 lat pierwsze eksperymenty z narkotykami ma za sobą i 43 % młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Najczęściej używanymi substancjami wśród młodzieży są marihuana i haszysz . Są to substancje nielegalne, których produkcja i obrót są zabronione przez prawo. Uczniowie eksperymentują również z innymi środkami takimi jak LSD (5,5%), amfetaminą (5,3%), kokaina (4,4%). Chłopcy częściej sięgają po narkotyki niż dziewczęta.

Okazjonalne używanie dotyczy także innych substancji, do których dostęp jest legalny, są to leki. Leki uspakajające i nasenne wydawane bez recepty brało prawie 18 % młodzieży 16-18 letniej, a leki przeciwbólowe w celu odurzenia się przyjmowało ok. 7 %. Dziewczęta zdecydowanie częściej niż chłopcy eksperymentują z lekami uspakajającymi i nasennymi.

Z diagnozy zawartej w Małopolskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020 wynika, że w województwie małopolskim, najczęściej stosowanym narkotykiem jest marihuana, haszysz (31,3%), następnie amfetamina (3%) oraz ecstasy i kokaina (1,8%) - co przedstawia wykres nr 3.

Wykres nr 3. Rodzaje najczęściej stosowanych narkotyków w woj. małopolskim

Źródło: IBIPC – badania ilościowe

Dopalacze

Nowe substancje psychoaktywne (NSP) tzw. dopalacze są substancjami tworzonymi w laboratoriach, naśladują działanie narkotyków jednocześnie pozostając legalnymi. Producenci NSP szybko dostosowują się do środków kontroli, gdy któraś z substancji zostaje przebadana i umieszczona na liście środków nielegalnych w jej miejsce pojawiają się substancje o podobnym działaniu, nieco zmodyfikowane, jednocześnie są legalne do czasu przebadania i stwierdzenia ich psychoaktywnych właściwości. Dzięki dużej dynamice rozwoju rynku dopalaczy- rocznie (jak raportuje ECMDDA ang. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction – Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii) - odnotowuje się w Europie kilkadziesiąt nowych substancji. Nasza wiedza na temat wymiaru farmakologicznego oraz wzorów przyjmowania dopalaczy jest wrywkowa i niepełna. Toksykologowie raportują trudności w leczeniu przedawkowań. Na scenie narkotykowej niektóre z tych substancji wypierają tradycyjne narkotyki. Problem ten stanowi duże wyzwanie w medycynie, wymiarze sprawiedliwości, profilaktyce.

W ostatnich latach w grupie osób używających NSP obserwowano duże zainteresowanie środkami dwóch grup: syntetycznych kannabinoidów i stymulantów. Odsetek młodzieży, która eksperymentowała z dopalaczami wynosi 3,3%. Najczęściej sięgają po nie uczniowie szkół zawodowych (6%) z dużych miast, częściej chłopcy(3%) niż dziewczęta (2%).

4. Ocena stanu problemu narkomanii w gminie Dobczyce

Tabela 12. Liczba zgłoszonych przypadków dot. narkomanii w GIM Dobczyce

Rodzaj problemu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Interwencje Policji	0	1	3	2	8	9	5	11	2	7	9	7	15
Liczba przypadków zgłoszonych do GKRPA	1	1	0	1	2	7 (w tym 1 osoba nieletnia)	2	2	3	3	3	2	4
Liczba osób, które korzystały z pomocy w MGOPS											1	1	0

Źródło: Zestawienie przygotowane przez Pełnomocnika Burmistrza ds. Uzależnień na podstawie danych z Policji i GKRPA w Dobzycach.

Dane uzyskane ze szkół

Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów i pedagogów szkół podstawowych wynika, że w 2019 r. wśród uczniów nie było odnotowanych przypadków związanych z używaniem narkotyków ani dopalaczy.

Dla porównania: w 2018 r. – nie odnotowano żadnego przypadku, w 2017 r. - uczniowie mieli propozycję zakupu narkotyku w jednym z lokali w pobliżu szkoły, w 2015 r.- odnotowano 1 przypadek użycia dopalacza na wycieczce przez 1 gimnazjalistę. Sprawa została zgłoszona Policji. W 2014 r.- nie odnotowano żadnego przypadku. 2013 r.- odnotowano 1 przypadek podejrzenia o rozpowszechnianie substancji psychoaktywnej, sprawę zgłoszono do Sądu. W 2012 r. -nie odnotowano żadnego przypadku.

W 2019 r. zostały przeprowadzone badania ankietowe dot. problematyki narkotykowej, z których wynika, że:

- 96,68 % uczniów nie sięgało nigdy po narkotyki
- 2,35% uczniów próbowało narkotyków
- 3,31% uczniów przyznało się do rozpowszechniania narkotyków
- 2,84 % uczniów przyznało, że ktoś proponował im zażycie narkotyku
- niecały 1 % (0,94) badanych uczniów przyznało, że skorzystało z propozycji przyjęcia narkotyku.

Z danych uzyskanych ze szkoły ponadgimnazjalnej wynika, że w 2019 r. nie odnotowano przypadków używania narkotyków na terenie szkoły. Nie odnotowano również dylowania na terenie szkoły.

Dla porównania: w 2017 r. – było podejrzenie, że młodzież spotyka się w miejscach, w pobliżu osiedli mieszkaniowych, gdzie odbywa się zażywanie i sprzedaż narkotyków.

W 2015 r. – 1 przypadek używania narkotyku przez ucznia, w 2014 r. - 1 przypadek, w 2013 r. – 1 przypadek, w 2012 r. - 1 przypadek.

W 2019 r. zostały przeprowadzone badania ankietowe dotyczące problemu narkomanii wśród uczniów klas pierwszych, z których wynika, że:

- 47% badanych uczniów miała styczność z narkotykami (paliło marihuanę).
Dla porównania: w 2017 r. - 84% z czego większość incydentalnie (0,3% wielokrotnie), w 2015 r. -31%, w 2013 r. - 15 %, w 2012 r. - 14%, w 2011 r. - 22,5%, w 2009 r. - 10,1 % uczniów.
- 10,97% badanych miała styczność z innymi narkotykami niż marihuana, z czego 2,49% tylko 1 raz z ciekawości.
Dla porównania: w 2017 r. – 10 % z czego 9 % tylko 1 raz, 2015 r. –12 % badanych miała styczność z innymi narkotykami niż marihuana, z czego 8% tylko 1 raz. (Te inne narkotyki to: koka, mefedron. LSD, amfetamina), w 2013 r. – 6%, .w 2012 r. - 8%.
- Najczęstszym miejscem inicjacji narkotykowej: podczas wagarów- 7,39%, w pubie, klubie- 4,93%, w szkole – 4,43%, na dyskotecze-3,94% Dla porównania w 2015 r.: u znajomych - 16%, podczas wagarów - 11%, szkoła – 4%. w 2013 r.: u znajomych – 15%, podczas wagarów - 1%, szkoła – 0%.
- 42 % uczniów badanych przyznaje, że wie o problemie narkotyków wśród młodzieży szkoły.
Dla porównania: w 2017 r.- 35%, w 2015 r.-26%, w 2013 r. - 31%, w 2012 r. - 9%.
- 5 % uczniów przyznaje, że często wacha kleje a 9% spróbowało 1 raz.
Dla porównania: w 2017 r. -1%, 2015 r. -8 %, 2013 r.- 7%.
- 5, 91 % badanych uczniów przyznaje, że sięgało po dopalacze.
- 11 % badanych uczniów przyznało, że sięga po leki uspakajające.
Dla porównania: w 2017 r.- 10%, w 2015 r. - 18 %, 2013 r. – 9 %.

Podsumowanie:

W 2019 r. w szkołach podstawowych i szkole ponadgimnazjalnej nie stwierdzono przypadku zażywania narkotyków, ale istnieje realne zagrożenie, że narkotyki mogą być dostępne w pobliżu szkół i osiedli mieszkaniowych na terenie Dobczyc. Dzieci i młodzież mają coraz większą wiedzę na temat zagrożeń jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych. Taka sytuacja utrzymuje się od 2014 r. Badania ankietowe pokazują, że zjawisko narkomanii występuje wśród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej i w ostatnich latach problem narasta, chociaż w ostatnim badaniu zauważono spadek w używaniu marihuany wśród młodzieży szkoły ponadgimnazjalnej. Najpopularniejszym narkotykiem jest marihuana. W większości są to przypadki incydentalnego palenia marihuany, ale pośród nich są też przypadki wielokrotnego używania narkotyku. Wzrasta też odsetek osób sięgających po inne środki psychoaktywne niż marihuana oraz środki nasenne i uspakajające a także dopalacze. Na podstawie danych z Policji i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że liczba przypadków związanych z narkotykami na terenie gminy wzrosła.

5. Wnioski i rekomendacje

Dane statystyczne i materiał zebrany w ciągu ostatnich lat pozwala na wyciągnięcie wielu zasadniczych wniosków oraz rekomendacji, dzięki którym będzie można w sposób skuteczny ograniczyć skalę problemów uzależnień w gminie.

a) Od kilku lat liczba osób i spraw zgłaszanych do GKRPA utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast wzrasta liczba kontaktów z poszczególnymi klientami, którzy po latach powracają do wtórnej współpracy z GKRPA. Może to świadczyć, z jednej strony o nieskuteczności podjętych działań i zaniechania pracy przez klientów (brak spotkań w grupach wsparcia, brak kontaktu z psychologiem itp.), a z drugiej strony, o większej świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości rozwiązania problemu alkoholowego własnego lub w rodzinie.

Rekomenduje się kontynuację działań prowadzonych przez GKRPA.

b) Od kilku lat zwiększyła się liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej w przypadku przemocy domowej. Należy zauważyć, że większość tych zdarzeń ma związek z alkoholem. Wzrost usług w tym zakresie wiąże się z tym, że od 2011 r. realizowana jest kompleksowa pomoc w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Korzystnym zjawiskiem jest to, że klienci mogą uzyskać pierwszą specjalistyczną pomoc w naszej gminie, bez dojazdów i oczekiwania na zbyt odległe terminy w innych gminach. Na podobnym poziomie utrzymuje się ilość osób korzystających z pomocy psychologicznej w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, z wyjątkiem 2015 i 2019 r. roku, gdzie zauważa się mniejszą liczbę klientów co może sugerować, że część klientów znalazła wsparcie w specjalistycznych poradniach leczenia uzależnień oraz w lokalnej grupie samopomocowej AA, gdzie z kolei od tego czasu wzrasta liczba uczestników w regularnych spotkaniach.

Wskazane jest kontynuowanie specjalistycznych usług w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach.

Rekomenduje się wsparcie działań Grupy AA „Zapora” w Dobczycach.

Rekomenduje się zwiększenie działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie poprzez organizowanie cyklicznych spotkań roboczych, szkoleń nt. procedury Niebieskiej Karty, przygotowanie odpowiednich materiałów informacyjno-edukacyjnych.

c) Od 2017 r. zmniejsza się liczba osób, którym zatrzymano prawo jazdy za jazdę pod wpływem alkoholu, ale nadal jest to duży problem.

Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii przy współudziale Policji „Przeciw pijanym kierowcom”, „No promil no problem” oraz kontynuację innych działań przez Policję dot. zachowania bezpieczeństwa na drogach np. „Trzeźwy poranek”, „Alkohol, narkotyki”, „Stop probierz”.

d) Przystępstwa narkotykowe prowadzone przez Policję od 2017 r. wzrosły. Liczba zgłoszeń do GKRPA problemów z narkomanią dot. młodych osób od trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie ale w 2019 r. nastąpił wzrost. Sprawy prowadzone przez Policję, GKRPA i OPS świadczą o tym, że problem narkomanii w naszej gminie istnieje i w tym zakresie wymagane są konkretne działania interwencyjne terapeutyczne i profilaktyczne.

e) Na terenie Dobczyc są nieformalne miejsca, szczególnie w pobliżu osiedli mieszkaniowych, szkół i przedszkoli, gdzie spotyka się młodzież, subkultury i osoby starsze nie mające konkretnych zajęć, gdzie często dochodzi do gorszących scen, picia alkoholu

i istnieje realne zagrożenie dostępności narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Rekomenduje się uruchomienie otwartych obiektów rekreacyjno-sportowych w pobliżu osiedli mieszkaniowych, szkół i przedszkoli działających pod nadzorem z wdrożeniem specjalnych działań profilaktycznych.

f) Z badań ankietowych wynika, że problem z używaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych (narkotyków, środków nasennych, dopalaczy) dotyczy młodzieży i jest to problem złożony. W szerokim ujęciu powiązane to jest z relacjami rówieśniczymi, rodzinnymi, sposobem spędzania wolnego czasu. W konsekwencji oznacza to, że rozwiązanie problemu wiąże się z koniecznością zawiązania szerokiej koalicji interesariuszy pracujących w jednym, jasno określonym celu, jakim jest ochrona nieletnich przed sięganiem po środki psychoaktywne. Część dzieci i młodzieży nie umie w sposób odpowiedni zagospodarować swojego wolnego czasu. Promowanie różnorodnych form spędzania wolnego czasu mogłoby ograniczyć ilość czynów karalnych oraz sięgania po alkohol, narkotyki i dopalacze.

g) W trakcie prowadzonych konsultacji społecznych dot. problemu uzależnień, została wyartykułowana potrzeba stworzenia warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu dla mieszkańców gminy, szczególnie dla dzieci i młodzieży, które byłyby alternatywą wobec problemów uzależnień np. sport, koła zainteresowań, lepsza baza sportowa.

Rekomenduje się dalsze zatrudnienie psychologa specjalisty ds. uzależnień w szkołach w celu prowadzenia profesjonalnych działań w zakresie rozpoznania zjawiska, udzielenia pomocy psychologicznej, przeprowadzenia interwencji kryzysowych, udzielenia wsparcia i poradnictwa.

Rekomenduje się dalsze prowadzenie zajęć i programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, organizowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli a także edukację rodziców poprzez kampanie społeczne.

Rekomenduje się kontynuację działań zmierzających do poprawy i modernizacji obiektów sportowych, jak również prowadzenie zajęć sportowych pozalekcyjnych.

Rekomenduje się finansowanie bieżącej działalności świetlic środowiskowych i wiejskich oraz utworzenie nowych.

Rekomenduje się wspieranie działań dzieci i młodzieży w kołach zainteresowań oraz organizowanie bezpiecznego wypoczynku w czasie wolnym od nauki.

Rekomenduje się zorganizowanie bezpiecznych ferii i wakacji dla dzieci i młodzieży z programem profilaktyki uzależnień oraz kolonii letniej przy współpracy szkół, MGOKiS, MGOPS.

h) Liczba rodzin korzystających z pomocy w MGOPS z powodu alkoholizmu od wielu lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Klienci z problemem alkoholowym stanowią grupę, która wymaga najwięcej pracy i interwencji ze strony pracowników MGOPS jak również innych instytucji. Nadmiernemu picciu często towarzyszy bezrobocie, ubóstwo, problemy zdrowotne, niezaradność życiowa i z tych powodów rodziny pozostają przez długi okres klientami pomocy społecznej.

Rekomenduje się regularną współpracę pomiędzy wszystkimi instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów społecznych w celu udzielenia skutecznego wsparcia i przezwyciężenia trudności socjalno-bytowych poprzez pracę w koalicji, wspólne narady, wymianę informacji, podział zadań według kompetencji.

i) Od kilku lat na podobnym poziomie utrzymuje się liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Dobczyce.

Zwiększają się wpływy za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przy czym od 2014 r. znacząco. Taki wzrost zauważa się od czasu, gdy na terenie gminy powstały wielkometrażowe sklepy.

W dniu 18 lipca 2018 r. uchwałą Rady Miejskiej w Dobczycach nr LIII/379/18 uchwalono liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Dobczyce. Zwiększyła się liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży, co jest zjawiskiem korzystnym na tle ogólnej dostępności alkoholu w kraju, ale dostępność do sklepów z alkoholem nadal jest zbyt wysoka, gdyż przekracza ponad trzykrotnie standardy WHO.

Rekomenduje się wprowadzenie limitów na zezwolenia na sprzedaż alkoholu w taki sposób, aby dostępność do alkoholu nie była zwiększana.

Rekomenduje się kontynuowanie patroli policyjnych w miejscach publicznych, gdzie istnieje podejrzenie nielegalnego spożywania alkoholu oraz kontroli w punktach sprzedaży i na imprezach, gdzie odbywa się sprzedaż alkoholu.

IV. ZASOBY, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPLYW NA OGRANICZENIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE

1. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Dobczycach, ul. Szkolna 20 a. Podstawowe zadania Punktu Konsultacyjnego to: zdiagnozowanie problemu, motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, motywowanie osób pijących ryzykownie ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie odpowiedniego wsparcia psychologicznego i informacji o możliwości uzyskania pomocy, gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji mogących udzielić pomocy w rozwiązywaniu problemu alkoholowego lub problemu z narkotykami.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.
Do zadań GKRPA należy: inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych, kierowanie wniosków do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego, opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, sporządzanie Niebieskiej Karty.
3. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobczycach. OPS realizuje wszystkie zadania ustawowe dot. interwencji w rodzinach z problemem alkoholowym, narkomanii i przemocy domowej.
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Dobczyce, ul. Szkolna 20a. Poradnia obejmuje opieką dzieci współuzależnione (choroba alkoholowa rodziców wpływa na wyniki w nauce i zaburzenia zachowania).
5. Komisariat Policji w Dobczycach (obejmuje rejon Raciechowice, Wiśniowa i Dobczyce). Policjanci są przeszkoleni w zakresie stosowania „Niebieskiej Karty” i pracują w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
6. W Urzędzie Gminy i Miasta zatrudniony jest Pełnomocnik ds. Uzależnień, którego zadaniem jest koordynowanie działań wynikających z Programu.
7. W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Troska” profesjonalnie przeszkolona jest pielęgniarka środowiskowa w zakresie choroby alkoholowej i przemocy domowej.
8. Na terenie naszej gminy jest 5 parafii i Wyższe Seminarium Misyjne w Stadnikach. Uczestniczą w organizowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,

organizują wyjazdy i kolonie z programem profilaktyki uzależnień, udostępniają materiały informacyjno- edukacyjne o uzależnieniach.

9. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Dobczyce, ul. Szkolna 43, który w okresie wakacji i ferii organizuje zajęcia rekreacyjne, sportowe połączone z profilaktyką uzależnień dla dzieci, młodzieży, a w ciągu całego roku różne imprezy kulturalne dla dzieci, młodzieży i dorosłych promujące zdrowy styl życia bez sięgania po środki psychoaktywne. Przy współpracy MGOKiS realizowane są kampanie „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Postaw na rodzinę”, „No promil, no problem”. „Przeciw pijanym kierowcom”, „Dopalacze- powiedz stop”.
10. Na terenie Gminy i Miasta działają: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, 8 Kół Gospodyń Wiejskich, 6 Klubów Sportowych, 13 jednostek Ochotniczych Straży oraz 28 innych stowarzyszeń. Niektóre z nich takie jak: Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „ISPINA”, Dobczyckie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, Stowarzyszenie Społeczno Kulturalne „Gościniec”, Stowarzyszenie „KAT”, Stowarzyszenie „Achilles”, TKKT oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku działają na rzecz zagospodarowania wolnego czasu dzieci, młodzieży, pracujących, a także seniorów. Stowarzyszenia inicjują i realizują ciekawe zajęcia będące alternatywą na niepożądane zjawiska związane z uzależnieniami w środowisku lokalnym.
11. Na terenie gminy działa Świetlica Środowiskowa w Kędzierzynie oraz Świetlica Wiejska w Kornatce. Przy szkołach działają koła zainteresowań dla dzieci i młodzieży. W świetlicach oprócz zajęć świetlicowych, realizowane są zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień. W działalność świetlic zaangażowani są również dorośli i tam koncentruje się życie kulturalne mieszkańców poszczególnych miejscowości.
12. Regionalne Centrum Oświatowo Sportowe – hala sportowa, boisko Orlik oraz w okresie zimy lodowisko. Obiekty te wykorzystywane są do działań związanych z uniwersalną profilaktyką, szczególnie do działań sportowych będących najlepszą alternatywą wobec zagrożeń uzależnień.
13. Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefy Bergelówny w Dobzycach, która oprócz zadań statutowych podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień poprzez organizowanie wyjazdów młodych osób na mecze w ramach Klubu Kulturalnego Kibica oraz zagospodarowanie wolnego czasu w ramach projektu Strefa Dobrych Gier i otwarte cykliczne zajęcia artystyczne w ramach profilaktycznych kampanii społecznych.
14. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół został powołany w 2011, w skład którego wchodzi przedstawiciele: MGOPS, Policji, GKRPA, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Sądu. Celem działania Zespołu jest kompleksowe ograniczenie zjawiska przemocy domowej i stworzenie systemu wsparcia dla osób i rodzin.
15. Grupa samopomocowa Anonimowych Alkoholików „Zapora” w Dobzycach. Przy Grupie AA jeden raz w tygodniu dyżuruje terapeuta specjalista uzależnień.

V. EWALUACJA PROGRAMU

1. Roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii przedstawione w formie informacji Radzie Miejskiej w Dobczycach.
2. Roczne i półroczne sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedłożone Burmistrzowi Gminy i Miasta Dobczyce.
3. Sprawozdania okresowe podmiotów i osób fizycznych realizujących zadania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Analiza dokumentów związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
5. W 2011 r. przyjęto wskaźniki efektywności (tabela nr.13) i są one analizowane.

Tabela 13. Wskaźniki efektywności

L.p.	Cele Programu – str. 20	Wskaźniki rezultatu
1.	<p>Związanych z celem głównym nr 1 Zamierzamy ten wskaźnik utrzymać lub podwyższyć o kilka punktów procentowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • % osób, wobec których przyjęto zgłoszenia/podjęto interwencje, a które podjęły dobrowolne leczenie. <p>Wskaźnik został obliczony w następujący sposób: liczba osób, które podjęły próbę dobrowolnego leczenia x100: przez liczbę zgłoszonych osób do GKRPA.</p> <p>W 2011 r. :Liczba osób, które podjęły leczenie – 47. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 101. Wskaźnik wyniósł 46.</p> <p>W 2012 r. Liczba osób, które podjęły leczenie – 48, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 110. W 2012 r. wskaźnik -wyniósł 43.</p> <p>W 2013 r. Liczba osób, które podjęły leczenie – 36, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 102. W 2013 r. wskaźnik wyrósł 35.</p> <p>W 2014 r. :Liczba osób, które podjęły leczenie – 28, liczba osób zgłoszonych do GKRPA- 101. Wskaźnik wyniósł 27</p> <p>W 2016 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 35, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 126. Wskaźnik wyniósł 27.</p> <p>W 2017 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 36, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 105. Wskaźnik wyniósł 34.</p> <p>W 2018 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 39, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 131. Wskaźnik wyniósł 29.</p> <p>W 2019 r. Liczba osób, które podjęły leczenie- 38, liczb osób zgłoszonych do GKRPA 89. Wskaźnik wyniósł 34.</p>

2.	<p>Związanych z celem głównym nr 2 Dążymy, aby liczba ta dotyczyła co najmniej 40 % uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć sportowych w tym pozalekcyjnych i imprez sportowych z elementami profilaktyki uzależnień . - w 2011 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 649. Stanowi to 22 % ogółu uczniów w gminie. W 2012 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 750. Stanowi to 24 % ogółu uczniów w gminie. - w 2013 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.800. Stanowi to 31 % ogółu uczniów w gminie. - w 2014 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 1 035. Stanowi to 39 % ogółu uczniów w gminie. - w 2015 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 1 043. Stanowi to 37 % ogółu uczniów w gminie. - w 2016 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok. 1 000. Stanowi to 33 % ogółu uczniów w gminie. w 2017 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – 664 uczniów. Stanowi to 23 % ogółu uczniów w gminie. w 2018 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.1500 uczniów. Stanowi to 59 % ogółu uczniów w gminie. w 2018 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.1500 uczniów. Stanowi to 59 % ogółu uczniów w gminie. w 2019 r. Liczba uczestników zajęć sportowych połączonych z profilaktyką uzależnień, w tym zajęć pozalekcyjnych wyniosła – ok.2000 uczniów. Stanowi to 63 % ogółu uczniów w gminie.
3.	<p>Związanych z celem głównym nr 3 - Dążymy do tego, aby wszyscy uczniowie zostali objęci programami profilaktycznymi - Chcielibyśmy utrzymać ten wskaźnik. - Z kampaniami społecznymi chcielibyśmy dotrzeć co najmniej do 1/5 społeczeństwa, tj. 2 900 osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów i przedsięwzięć profilaktycznych, szkoleń, kampanii, i akcji informacyjno-edukacyjnych oraz liczba osób objęta tymi działaniami. W 2011 r.: - Liczba programów wyniosła – 15, objęto nimi 1 719 osób. - Liczba szkoleń wyniosła – 3, objęto nimi 49 osób. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 3, objęto nimi ok. 1 500 osób. W 2012 r.: - Liczba programów wyniosła – 16, objęto nimi ok. 1 300 osób. - Liczba szkoleń wyniosła – 1, objęto nimi 23 osoby. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 4, objęto nimi ok. 2 200 osób. W 2013 r.: - Liczba szkoleń wyniosła – 2, objęto nimi 82 osoby. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 3, objęto nimi ok. 2 400 osób. W 2014 r.: - Liczba szkoleń wyniosła – 2, objęto nimi 170 osób. - Liczba kampanii społecznych wyniosła - 5, objęto nimi ok. 3 020 os. W 2015 r.: Liczba programów i warsztatów – 3, objęto nimi 1949 uczniów i 50 nauczycieli Liczba szkoleń wyniosła - 3, objęto nimi 270 osób. Liczba kampanii społecznych wyniosła 3 , objęto nimi ok. 3 400 os. W 2016 r.: Liczba programów / warsztatów – 6, objęto nimi 937 uczniów, 62 rodziców, 15 nauczycieli. Liczba szkoleń -3 . Udział wzięło 76 osób. Liczba wykładów – 4 (młodzież, rodzice, nauczyciele), objęto nimi 710 osób. Liczba kampanii społecznych wyniosła 5 , objęto nimi ok. 3 600 os. W 2017 r.: Liczba programów / warsztatów – 9, objęto nimi 1 024 uczniów, 22 nauczycieli. Liczba szkoleń -2 . Udział wzięło 91 osób (rodzice i nauczyciele). Liczba wykładów/edycji – 16 (uczniowie , rodzice, nauczyciele), objęto nimi 1270 osób. Liczba kampanii społecznych- 3. W ramach kampanii zorganizowano 28

		<p>impresz - objęto nimi ok. 7 700 os. W 2018 r.: Liczba programów / warsztatów – 7, objęto nimi 1 265 uczniów, 50 rodziców, 30 nauczycieli. Liczba szkoleń -3 . Udział wzięło 95 osób (członkowie GKRPA, rodzice i nauczyciele). Liczba wykładów/edycji – 10 (uczniowie , rodzice, nauczyciele), objęto nimi 1964 osoby. Liczba kampanii społecznych - 4. W ramach kampanii zorganizowano 24 imprezy , objęto nimi ok. 4 600 os. W 2019 r.: Liczba programów / warsztatów – 9, objęto nimi 1 459 uczniów, 50 rodziców, 19 nauczycieli. Liczba szkoleń -2. Udział wzięło 211 osób (nauczyciele -105 osób, młodzież - 106 osób). Liczba wykładów/edycji – 1 (uczniowie) Liczba kampanii społecznych - 5. W ramach kampanii zorganizowano 24 imprezy, objęto nimi ok. 4300 os.</p>
4.	<p>Związanych z celem głównym nr 4 Naszym celem jest, aby liczby te nie wzrastały, a jeśli chodzi o dostępność narkotyków w szkołach to o wyeliminowanie tego zjawiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przypadków ł, które mają związek z używaniem alkoholu i narkotykami (uczniowie) <p>W 2014 r. - nie stwierdzono żadnego przypadku dot. dostępności narkotyków w szkołach, w 2-ch przypadkach zostało zgłoszone do Policji podejrzenie o obecność narkotyków w szkole. - 11 przypadków interwencji Policji (narkotyki) - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA W 2015 r.: - 6 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów - 1 przypadek dot. dostępności narkotyków w szkole, - 2 przypadki interwencji Policji (narkotyki) - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA W 2016 r.: - 7 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 3 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA. 2017 r.: - 9 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 6 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów, - 3 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, -1 przypadek problemu narkomanii zgłoszony w OSP. 2018 r.: - 7 przypadków interwencji Policji (narkotyki), nie dot. terenu szkół, - 11 przypadków spożywania alkoholu przez uczniów, - 2 przypadki problem narkomanii zgłoszony do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, - 1 przypadek problemu narkomanii zgłoszony w OSP. 2019 r.: - 15 przypadków interwencji Policji (narkotyki), - 3 przypadki spożywania alkoholu przez uczniów, w 2-ch przypadkach powiadomienie Policji. - 4 przypadki problem narkomanii zgłoszonych do GKRPA, - nie stwierdzono przypadków używania narkotyków w szkołach, - brak osób korzystających z pomocy MGOPS z powodu narkomanii. Te dane zostały ujęte w tab. nr 12 .</p>

VI. CELE PROGRAMU

Cele główne

- 1. Zapewnienie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.**
- 2. Osiągnięcie stanu, w którym wolny od nalogów, zdrowy styl życia, dotyczy coraz większej liczby mieszkańców.**
- 3. Zwiększenie świadomości społecznej dot. zagrożeń z powodu uzależnień oraz ochrona dzieci i młodzieży przed presją używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.**
- 4. Zmniejszenie skali i natężenia szkód związanych z nadużywaniem alkoholu takich jak: zgony, wypadki, przemoc, zaniedbania i konflikty rodzinne oraz przestępstwa.**

Cele operacyjne

Odpowiadające celowi głównemu Nr 1:

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do leczenia i poradnictwa w chorobie alkoholowej oraz narkomanii.
2. Wspieranie organizacyjne dla grup samopomocowych.
3. Zwiększenie działań interwencyjnych w chorobie alkoholowej i narkomanii.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 2:

1. Rozbudowanie i udostępnienie bazy sportowej dla mieszkańców gminy ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla dzieci i młodzieży.
2. Zapewnienie ofert rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych będących alternatywą wobec spożywania alkoholu, szczególnie w pobliżu osiedli mieszkaniowych.
3. Zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki.
4. Zapewnienie dostępu do materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 3 :

1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach.
2. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców, dostarczających wiedzy jak szybko i skutecznie reagować na pojawiające się problemy uzależnień.
3. Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Podejmowanie edukacji sprzedawców napojów alkoholowych.

Odpowiadające celowi głównemu Nr 4 :

1. Zwiększenie efektywności egzekwowania prawa w przypadku naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi.
2. Natężenie działań edukacyjnych zmierzających do wyeliminowania nietrzeźwych kierowców na drogach
3. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz środowisk ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z uzależnieniami i przemocą.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:
 - 1) art. 11¹ ust. 1 „W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.”
 - 2) art. 18² ”Dochody z opłat za wydawane zezwolenia (...) wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art.10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele”.
2. Planowane środki wpływające z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na 2020 r. wyniosą: 330 000,00 zł.
3. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 r. wynoszą 52 136,30 zł. Zgodnie z przepisami przechodzą do wykorzystania na następny rok.
4. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2020 r. przeznacza się łącznie kwotę **382 136,00 zł.**

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Osobom wchodzącym w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za wykonywane czynności:
 - a) za udział w posiedzeniu – 100 zł brutto,
 - b) za udział w kontroli 1 punktu sprzedaży napojów alkoholowych – 80 zł brutto,
 - c) za prace administracyjne, wykonywane przez sekretarza Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wykonywane minimum dwie godziny jednorazowo, na polecenie Przewodniczącego w innych terminach niż posiedzenia Gminnej Komisji - każdorazowo wynagrodzenie wyniesie 80 zł brutto,
2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane będzie w oparciu o listę obecności.
3. Wynagrodzenie za udział w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych wypłacane będzie w oparciu o protokół z kontroli.
4. Wynagrodzenie za pracę administracyjną w Komisji wypłacane będzie w oparciu o listę obecności potwierdzoną przez Przewodniczącego Komisji.
5. Wynagrodzenie dla Sekretarza i członków Komisji będzie wypłacane po przepracowanym kwartale na podstawie przedłożonych rachunków, potwierdzonych przez Przewodniczącego Komisji.
6. Wynagrodzenie dla Przewodniczącego Komisji będzie wypłacane po przepracowanym kwartale na podstawie przedłożonego rachunku, potwierdzonego przez Burmistrza.

IX. ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Tabela 14. Zadania

Zadanie	sposób realizacji
<p>Odpowiadające 1 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do leczenia i poradnictwa w chorobie alkoholowej.</p> <p>2. Udzielenie wsparcia organizacyjnego i lokalowego dla grupy samopomocowej AA „Zapora”</p> <p>3. Zwiększenie działań interwencyjnych w chorobie alkoholowej (przemoc, procedura Niebieskiej Karty)</p>	<p>1. Zatrudnienie psychologa, terapeuty uzależnień i pracownika socjalnego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin – kontynuacja działalności.</p> <p>2. Zatrudnienie psychoterapeuty specjalisty uzależnień do współpracy z osobami zgłaszającymi się na spotkania AA „Zapora” w Dobczycach.</p> <p>3. Udzielenie wsparcia dla Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień, które pracują z pacjentami z terenu Gminy i Miasta Dobczyce i współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobczycach.</p> <p>4. Finansowanie wynagrodzenia za pracę dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>5. Finansowanie wynagrodzenia dla lekarza biegłego oraz psychologa biegłego za badanie uzależnionych i wydawanie opinii.</p> <p>6. Finansowanie opłat sądowych od wniosków dot. osób skierowanych na przymusowe leczenie odwykowe.</p> <p>7. Finansowanie szkolenia nt. procedury Niebieskiej Karty dla przedstawicieli: Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policji, MGOPS, GKRPA, prac oświaty i służby zdrowia.</p>
<p>Odpowiadające 2 celowi głównemu:</p> <p>1. Rozbudowanie i udostępnienie bazy sportowej dla mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem oferty dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Wdrożenie nowego programu rekreacyjno-integracyjnego dla mieszkańców osiedli mieszkaniowych na spędzenie wolnego czasu będącego alternatywą wobec uzależnień oraz zmianą dotychczasowych negatywnych i biernych wzorców.</p> <p>3. Zapewnienie ofert rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy.</p> <p>4. Zapewnienie bezpiecznego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki.</p>	<p>1. Dofinansowanie zadań zmierzających do poprawy i modernizacji obiektów sportowych.</p> <p>2. Dofinansowanie zadań wspierających powstanie nowych, otwartych miejsc/obiektów rekreacyjno-sportowych w pobliżu osiedli mieszkaniowych, szkół i przedszkoli.</p> <p>3. Zorganizowanie wydarzeń lokalnych połączonych z profilaktyką uzależnień skierowanych do ogółu mieszkańców lub wybranych grup docelowych.</p> <p>4. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zawierających elementy profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży oraz dofinansowanie do imprez kulturalnych, rekreacyjnych propagujących zdrowe spędzenie wolnego czasu.</p> <p>5. Zorganizowanie zajęć sportowych, turystycznych, rekreacyjnych, profilaktycznych przy współpracy szkół, świetlic, MGOKiS, parafii dla dzieci nie mających możliwości wyjazdu na wakacje.</p> <p>6. Wsparcie finansowe dla świetlic środowiskowych i wiejskich już istniejących i nowopowstałych.</p> <p>7. Współfinansowanie zorganizowanych wyjazdów dla dzieci i młodzieży połączonych z profilaktyką uzależnień.</p> <p>8. Zorganizowanie kolonii dla dzieci i młodzieży z programem profilaktyki uzależnień. W tym zakresie współpraca z partnerską gminą w Ustce.</p>
<p>Odpowiadające 3 celowi głównemu:</p> <p>1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach.</p> <p>2. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców, dostarczających wiedzy jak szybko i skutecznie reagować na pojawiające się problemy uzależnień.</p> <p>3. Podejmowanie edukacji</p>	<p>1. Finansowanie programów profilaktycznych oraz konkursów w szkołach, w tym o zasięgu gminnym i ponadgminnym.</p> <p>2. Współfinansowanie zajęć profilaktycznych na zielonych szkołach.</p> <p>3. Szkolenie i wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji.</p> <p>4. Finansowanie szkoleń dla rodziców i nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych.</p> <p>5. Współfinansowanie szkoleń oraz innych działań dla osób i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemu alkoholowego i przemocy domowej.</p> <p>6. Przystąpienie do kampanii społecznych np. „Postaw na rodzinę”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przeciw pijanym kierowcom”, „No</p>

sprzedawców napojów alkoholowych.	promil, no problem” i innych rekomendowanych przez PARPA. 7. Zatrudnienie psychologa w szkołach do prowadzenia zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień z uczniami, nauczycielami i rodzicami
Odpowiadające 4 celowi głównemu: 1. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz środowisk ukierunkowanych na zapobieganie lub zmniejszanie szkód związanych z uzależnieniami. 2. Zwiększenie efektywności egzekwowania prawa w przypadku naruszenia zasad obrotu napojami alkoholowymi. 3. Natężenie działań edukacyjnych i zmierzających do wyeliminowania nietrzeźwych kierowców na drogach.	1. Przeprowadzenie konkursu zgodnie z ustawą o wolontariacie i pożytku publicznym oraz z ustawą zdrowiu publicznym i Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 na realizację zadań związanych z eliminacją szkód społecznych związanych z uzależnieniami oraz na alternatywne zachowania wobec uzależnień. 2. Wspólne kontrole GKRPA oraz Policji punktów sprzedaży napojów alkoholowych. 3. Przy współpracy z Policją przeprowadzenie kampanii skierowanych do kierowców np. „No promil, no problem”, „Przeciw pijanym kierowcom” i innych rekomendowanych przez PARPA.

X. ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Tabela 15. Zadania

zadanie	sposób realizacji
Odpowiadające 1 celowi głównemu: 1. Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do poradnictwa w problemach narkomanii oraz prowadzenie działalności informacyjnej nt. specjalistycznego leczenia w tym zakresie.	1. Zatrudnienie psychologa i terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin. 2. Dyżury pracownika socjalnego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin.
Odpowiadające 2 i 3 celowi głównemu: 1. Dostarczanie profesjonalnej wiedzy na temat problemu narkomanii i innych środków psychoaktywnych dzieciom, młodzieży, nauczycielom i rodzicom a także zapewnienie im pierwszego kontaktu ze specjalistą w sytuacji problemowej w tym zakresie. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych w szkołach. 3. Zapewnienie szkoleń dla nauczycieli i rodziców. 4. Zapewnienie dostępu do materiałów informacyjno edukacyjnych.	1. Zatrudnienie psychologa specjalisty uzależnień do prowadzenia zajęć z uczniami, nauczycielami i rodzicami. 2. Finansowanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki narkomanii. 3. Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnienia od narkotyków. 4. Zakup literatury i materiałów edukacyjnych o tematyce zagrożeń narkomanią z przeznaczeniem dla uczniów, nauczycieli i rodziców.
Odpowiadające 3 celowi głównemu: 1. Zapewnienie ofert kulturalnych dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym rekreacyjnych, sportowych i od nauki oraz prowadzenie edukacji publicznej	1. Dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zawierających elementy profilaktyki uzależnienia od narkotyków. 2. Dofinansowanie do wypoczynku letniego połączonego z profilaktyką uzależnienia od narkotyków. 3. Zorganizowanie konkursów i imprez rekreacyjnych połączonych z edukacją nt. współczesnych zagrożeń, w tym od środków psychoaktywnych.

dla ogółu mieszkańców w obszarze profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia, wykluczającego sięganie po środki psychoaktywne.	4. Przystąpienie do ogólnopolskich kampanii społecznych np. „Dopalacze powiedz stop” i innych. 5. Umieszczanie w gazecie lokalnej artykułów nt. problemów uzależnień oraz promocji zdrowego stylu życia. 6. Zakup ulotek, informatorów i materiałów edukacyjnych o tematyce uzależnień od środków psychoaktywnych do udostępnienia instytucjom i mieszkańcom.
---	---

XI. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1. W miarę pozyskiwanych środków (za zezwolenia) mogą być realizowane inne przedsięwzięcia profilaktyczne nie ujęte do realizacji w Programie.
2. Nadzór nad realizacją Programu będzie prowadził Burmistrz poprzez Pełnomocnika ds. Uzależnień.